Datum van inontvangstneming	:	05/06/2014

Zaak C-198/14

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

22 april 2014

Verwijzende rechter:

Helsingin hovioikeus

Datum van de verwijzingsbeslissing:

16 april 2014

Verzoekende partij:

Valev Visnapuu

Verwerende partijen:

Kihlakunnansyyttäjä Tuomas Soosalu

Suomen Valtio / Tullihallitus

Voorgeschiedenis

1 De in Estland gevestigde vennootschap European Investment Group Oü (hierna: „EIG") beheerde de internetpagina www.alkotaxi.eu, waarmee aan Finse klanten de mogelijkheid werd geboden zwak– en sterkalcoholische dranken te kopen. Nadat de aankopen aan EIG waren betaald, regelde de vennootschap voor een aantal klanten dat de door hen aangekochte alcoholische dranken vanuit Estland werden thuisbezorgd in Finland.

2 EIG heeft bij de Finse douane geen aangifte gedaan van de ingevoerde alcoholische dranken, zodat er in het geheel geen accijnzen zijn vastgesteld. EIG had niet overeenkomstig § 7, lid 7, van de valmisteverotuslaki (wet betreffende de accijnzen) een fiscaal vertegenwoordiger aangewezen, waaraan de Finse douane toestemming zou hebben verleend om de accijnzen te voldoen over de in Finland ontvangen producten. EIG heeft geen aangifte gedaan van de te verzenden producten en vóór de verzending van de producten naar Finland geen zekerheid gesteld voor de accijns. EIG heeft nagelaten de verpakkingsaccijns te betalen over de verpakkingseenheden.

3 EIG had geen groothandels– of detailhandelvergunning overeenkomstig § 8 van de alkoholilaki (wet betreffende alcohol) voor de aflevering van de alcoholische dranken aan de koper na de invoer.

Beslissing van de käräjäoikeus

4 In het kader van de door de openbare aanklager ingestelde strafvervolging achtte de käräjäoikeus (rechtbank) dat ten gevolge van de handelwijze van Valev Visnapuu namens EIG in de periode van 26 juni tot 18 augustus 2009 geen accijnzen zijn geheven bij de invoer naar Finland van 4 507,30 liter bier, 1 499,40 liter cider, 238,70 liter wijn en 3 450,30 liter sterkalcoholische dranken. Het totaalbedrag aan ontdoken belasting op alcoholische dranken bedroeg 23 144,89 EUR en het totaalbedrag aan ontdoken verpakkingsaccijns 5 233,52 EUR. In totaal was het bedrag aan ontdoken belasting EUR 28 378,40. De käräjäoikeus oordeelde verder dat Visnapuu de bovengenoemde hoeveelheden had vervoerd van Letland naar Finland en in Finland had verkocht. Om die reden veroordeelde de käräjäoikeus Visnapuu wegens ernstige belastingfraude en schending van de alkoholilaki tot acht maanden voorwaardelijke gevangenisstraf. Voorts veroordeelde de käräjäoikeus Visnapuu tot betaling aan de Finse Staat van 28 378,40 EUR aan niet-betaalde belasting, vermeerderd met rente, en vergoeding van de proceskosten.

Hoger beroep bij de hovioikeus

5 Visnapuu vordert ontslag van rechtsvervolging, vernietiging van de veroordeling tot accijnsbetaling en veroordeling van de Staat tot betaling van zijn proceskosten, vermeerderd met rente. Subsidiair vordert Visnapuu dat de hovioikeus het Hof van Justitie van de Europese Unie verzoekt om een prejudiciële beslissing. [OMISSIS]

6 De openbare aanklager concludeert tot afwijzing van het hoger beroep. Een verzoek om een prejudiciële beslissing is niet noodzakelijk. [OMISSIS]

7 De tullihallitus (Finse douaneadministratie) concludeert tot afwijzing van het hoger beroep. Een verzoek om een prejudiciële beslissing wat verpakkingsaccijns betreft is niet noodzakelijk.

8 In de zaak voor de hovioikeus wordt het verloop van de feiten als vaststaand aangenomen, oftewel dat Finse klanten via internet alcoholische dranken hadden besteld bij de vennootschap en dat Visnapuu als vertegenwoordiger van EIG die aan een aantal klanten had geleverd door ze in te voeren vanuit Estland naar Finland, hoewel hij daarvoor geen vergunning had zoals bedoeld in § 8, eerste alinea, van de alkoholilaki. EIG, die geen systeem voor hergebruik en recycling van drankverpakkingen heeft opgezet of zich bij een dergelijk systeem heeft aangesloten, heeft bij de douane geen aangifte gedaan van de ingevoerde alcoholische dranken, waardoor er in het geheel geen accijnzen zijn geheven.

Voor de hovioikeus staat voorts vast dat Visnapuu bovengenoemde door de käräjäoikeus vastgestelde hoeveelheden alcoholische dranken heeft ingevoerd en bovengenoemde belastingen heeft ontdoken.

9 In de verwijzingsbeslissing van de hovioikeus gaat het niet meer om de zware belastingfraude wat betreft de ontdoken belastingen op alcoholische dranken.

10 [OMISSIS]

Nationaal recht

Zware belastingfraude

11 § 1 van hoofdstuk 29 van de rikoslaki (het Finse wetboek van strafrecht) bepaalt dat eenieder die met het oogmerk, onder andere, de belasting te ontwijken niet voldoet aan een ten behoeve van de belastingheffing opgelegde verplichting die van belang is voor de bepaling van de hoogte van de belasting, en derhalve bewerkstelligt of tracht te bewerkstelligen dat er geen of te weinig belasting wordt geheven of dat er ten onrechte belasting wordt terugbetaald, wordt wegens belastingfraude gestraft met geldboete of met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaar. Volgens § 2 van hoofdstuk 29 wordt, indien met de belastingfraude een aanzienlijk financieel voordeel is beoogd of het misdrijf bijzonder planmatig is gepleegd en de belastingfraude ook in haar geheel bezien ernstig is, de dader wegens ernstige belastingfraude gestraft met gevangenisstraf van ten minste vier maanden en ten hoogste vier jaar.

12 Volgens § 2, eerste alinea, van de ten tijde van de feiten geldende valmisteverotuslaki (wet nr. 1469/94 betreffende de accijnzen, zoals gewijzigd, tot 31 maart 2010 geldend) is deze wet, voor zover daarin niet anders is bepaald, van toepassing op de heffing van accijns op onder andere alcohol en alcoholische dranken. [OMISSIS]

13 Op grond van § 3, eerste alinea, van de valmisteverotuslaki is accijns verschuldigd op de in § 2 bedoelde producten die in Finland zijn geproduceerd, vanuit een andere lidstaat in Finland worden binnengebracht of vanuit derde landen worden ingevoerd.

14 Volgens § 10, eerste alinea, van de valmisteverotuslaki wordt, ingeval bij afstandsverkoop geen fiscaal vertegenwoordiger is aangesteld, de verkoper op afstand aan belasting onderworpen ter zake van de in Finland binnengebrachte producten. Wanneer een particulier op andere wijze dan door middel van afstandsverkoop in een andere lidstaat producten koopt en een andere particulier of een bedrijf die producten overbrengt naar Finland, is belastingplichtig de particulier alsmede eenieder die heeft deelgenomen aan de overbrenging van de producten naar Finland, evenals degene die de producten onder zich heeft in Finland. Volgens de vijfde alinea van de paragraaf is in andere dan de in de

voorgaande alinea's bedoelde gevallen belastingplichtig eenieder die voor commerciële doeleinden of anderszins accijnsproducten ontvangt of onder zich heeft en op het ogenblik waarop hij de goederen ontving of verwierf, wist of redelijkerwijze had moeten weten dat deze producten niet op de juiste wijze in Finland zijn belast.

15 § 7, punt 6, van de valmisteverotuslaki omschrijft afstandsverkoop als verkoop waarbij door een andere persoon dan een erkend entrepothouder of een geregistreerd of niet-geregistreerd bedrijf, accijnsproducten gekocht worden uit een andere lidstaat die door de verkoper of een voor diens rekening handelende persoon rechtstreeks worden verzonden of vervoerd of via een andere lidstaat. § 7, punt 6a, van de wet beschouwt een verkoper op afstand als een verkoper die in de zin van punt 6 producten verkoopt naar Finland.

16 § 9 van de valmisteverotuslaki bepaalt onder meer dat een niet-geregistreerd bedrijf en een in § 10, vierde alinea, van de wet bedoelde belastingplichtige, alsmede een verkoper op afstand, die geen fiscaal vertegenwoordiger hebben aangesteld in Finland, vóór de verzending van producten vanuit een andere lidstaat naar Finland aangifte moeten doen van de te verzenden producten bij de in § 25 bedoelde douanedienst en zekerheid moeten stellen voor de betaling van de accijnsrechten.

17 Volgens § 18, eerste alinea, van de valmisteverotuslaki zijn in een andere lidstaat belaste producten die zijn verworven door een particulier die ze Finland binnenbrengt vanuit die andere lidstaat vrijgesteld, op voorwaarde dat ze bestemd zijn voor persoonlijk gebruik.

18 Volgens § 5 van de eräiden juomapakkausten valmisteverosta annettu laki (wet betreffende de accijns op bepaalde drankverpakkingen) (hierna ook: „drankverpakkingsaccijnswet") bedraagt de betrokken accijns 51 cent per liter verpakt product. De belastingplichtigheid wordt volgens § 4 onder andere geregeld door de valmisteverotuslaki. Volgens § 6 zijn bijvoorbeeld drankverpakkingen vrijgesteld, wanneer de verpakking valt onder een functionerend retoursysteem, waarmee volgens § 3 een statiegeldsysteem wordt bedoeld waarbij door de verpakker of de invoerder van de dranken individueel of op de in de jätelaki (afvalstoffenwet) (nr. 1072/1993) of de overeenkomstige wetgeving betreffende de regio Ahvenmaa bepaalde wijze wordt gezorgd voor hergebruik of recycling van de drankverpakkingen, hetzij doordat de verpakking opnieuw wordt gevuld hetzij wordt aangewend ter terugwinning van stoffen.

Schending van de alkoholilaki

19 § 1, lid 1, van hoofdstuk 50a van de rikoslaki bepaalt onder meer dat eenieder die in strijd met de alkoholilaki of een bepaling die krachtens die wet is vastgesteld alcoholhoudende drank invoert, wordt gestraft met geldboete of met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaar.

20 Volgens § 8, eerste alinea, van de alkoholilaki mag alcoholhoudende drank voor eigen gebruik, alsook voor commerciële doeleinden, worden ingevoerd zonder dat hiervoor een speciale invoervergunning is vereist. Voor de invoer voor eigen gebruik worden overeenkomstig § 10 van de wet nadere voorschriften gegeven. Eenieder die alcoholhoudende dranken gebruikt voor commerciële doeleinden dient ter zake van zijn handelingen met betrekking tot de ingevoerde alcoholische dranken te beschikken over een speciale vergunning krachtens deze wet.

21 § 13, eerste alinea, van de alkoholilaki bepaalt dat de staatswinkel betreffende alcohol, afgezien van de in § 14 bedoelde verkoop, het alleenrecht heeft op de detailhandel in alcoholhoudende dranken. Volgens § 14, eerste alinea, van de wet mag, afgezien van de staatswinkel betreffende alcohol, detailhandel in door gisting verkregen alcoholhoudende dranken waarvan het gehalte aan ethylalcohol lager is dan of gelijk aan 4,7 volumeprocent, worden gedreven door degene aan wie de vergunningsverlenende instantie een desbetreffende vergunning voor detailhandel heeft verleend. Volgens § 14, tweede alinea, mag, afgezien van de staatswinkel betreffende alcohol, detailhandel in door gisting verkregen alcoholhoudende dranken waarvan het gehalte aan ethylalcohol lager is dan of gelijk aan 13 volumeprocent, onder de door het ministerie van Sociale Zaken en Gezondheid vastgestelde voorwaarden en met toestemming van de vergunningsverlenende autoriteit, worden gedreven door degene aan wie een vergunning is verleend voor de vervaardiging van het betrokken product.

22 De Finse autoriteiten hebben in verschillende instructies en mededelingen aangegeven dat wanneer een particulier alcoholhoudende drank uit het buitenland bestelt, de eigendom van de dranken ontegenzeggelijk moet zijn overgegaan op de persoon die de bestelling plaatst, voordat de dranken worden ingevoerd voor eigen gebruik. In dat geval is vereist dat de persoon die de bestelling plaatst de dranken zelf vervoert of dat een derde niet zijnde de verkoper zorgt voor het vervoer [zie bijvoorbeeld de mededeling van het Sosiaali– ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen (nationaal agentschap Sociale Zaken en Volksgezondheid voor productcontroles) van 15 november 2007, waarin de betrokken autoriteit samen met de douane instructies geeft, alsmede de gezamenlijke mededeling van het Eteläinen tullipiiri (zuidelijk douanedistrict) en Valvira (nationale toezichthoudende autoriteit voor gezondheid en welvaart) van 9 juli 2009].

Beslissing van de hovioikeus om het Hof van Justitie van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing te verzoeken

Accijnsregeling voor drankverpakkingen

23 In de onderhavige zaak gaat het om de vraag of de regeling van de eräiden juomapakkausten valmisteverosta annettu laki in strijd is met artikel 110 VWEU en richtlijn 94/62/EG betreffende verpakking en verpakkingsafval (hierna: „verpakkingsrichtlijn”), dan wel met artikel 34 VWEU. In deze zaak kan voorts de

vraag rijzen of niettemin moet worden aangenomen dat artikel 36 VWEU de Finse accijnsregeling voor drankverpakkingen toestaat.

24 De käräjäoikeus heeft vastgesteld dat in de zaak niet is gebleken van omstandigheden op grond waarvan de drankverpakkingsaccijnswet als discriminerend of als een kwantitatieve beperking of een maatregel van gelijke werking zou moeten worden beschouwd. In zijn motivering verwees de käräjäoikeus daarvoor met name naar de beslissing van de Helsingin hallinto-oikeus (administratieve rechtbank van Helsinki) van 30 mei 2011. Daarin werd vastgesteld dat de heffing van nationale verpakkingsaccijns op grond van artikel 3, lid 3, van richtlijn 92/12/EG is toegestaan. De richtlijn staat nationale procedures toe die nodig zijn voor de heffing van belasting en het toezicht daarop. De hallinto-oikeus geeft verder in zijn beslissing aan dat de invoer en de belastingaangifte van de producten niet gepaard gaan met grensformaliteiten en dat de betrokken belastingen op nationale en ingevoerde producten op dezelfde gronden worden geheven. Om die reden zijn de voorwaarden voor vrijstelling van drankverpakkingsaccijns gelijk voor binnenlandse en uit een andere lidstaat ingevoerde dranken. Er is geen enkele grond om aan te nemen dat andere dan ecologische overwegingen de basis vormen voor de belastingen uit hoofde van de drankverpakkingsaccijnswet. Doelstelling van de drankverpakkingsaccijnswet is ervoor te zorgen dat de producenten deelnemen aan een retoursysteem van drankverpakkingen, waarvan is vastgesteld dat daarmee de afvallast wordt verlicht. De heffing van drankverpakkingsaccijns kan derhalve volgens de hallinto-oikeus niet worden geacht in strijd te zijn met het Unierecht.

25 Visnapuu heeft in hoger beroep bij de hovioikeus gesteld dat de käräjäoikeus in zijn beslissing slechts in aanmerking heeft genomen of de drankverpakkingsaccijns directe discriminatie in het leven roept en buiten beschouwing heeft gelaten of uit de belasting indirecte discriminatie voortvloeit. Volgens Visnapuu moet de Finse accijnsregeling voor drankverpakkingen op zijn minst worden gezien als indirect discriminerend en derhalve in strijd met artikel 110 VWEU. De regeling benadeelt uit een andere lidstaat ingevoerde producten in vergelijking met binnenlandse producten. Een importeur kan betaling van drankverpakkingsaccijns vermijden door een eigen retoursysteem van drankverpakkingen op te zetten of deel te nemen aan een reeds bestaand systeem. Het opzetten van een eigen systeem is voor een buitenlandse kleine ondernemer praktisch gezien bijna onmogelijk, gezien de minimumquota en de vereisten betreffende de feitelijke werking van het systeem en het bewijs van laatstgenoemde factor. Van de reeds bestaande systemen accepteert er slechts één buitenlandse ondernemers als deelnemer. Dit systeem vereist echter acceptatie van alle ontvangen verpakkingen tegen afzonderlijke betaling, het aanbrengen van bepaalde vermeldingen op de producten, het stellen van zekerheid en betaling van een jaarlijkse rekening of een forfaitaire vergoeding voor de deelneming aan het retoursysteem. Het betrokken systeem is buitensporig duur. Het begunstigt binnenlandse ondernemers doordat het de invoer van producten uit een andere lidstaat voor de Finse markt aanmerkelijk minder aantrekkelijk en economisch

gezien zelfs onverantwoord maakt. De Finse accijnsregeling voor drankverpakkingen beperkt verder de mededinging binnen de interne markt.

26 Visnapuu voert voorts aan dat de accijnsregeling voor drankverpakkingen in strijd is met artikel 34 VWEU, omdat de bepalingen van de regeling tot gevolg hebben dat uit andere lidstaten afkomstige drankverpakkingsaccijnsplichtige producten in een ongunstiger positie worden geplaatst dan binnenlands producten. De regeling kan niet worden gerechtvaardigd door regels betreffende de uitzonderingen op het genoemde artikel, wanneer niet is voldaan aan het redelijkheidsbeginsel en het beginsel van „een zo gering mogelijke belasting”.

27 De openbare aanklager stelt zich op het standpunt dat de heffing van drankverpakkingsaccijns niet in strijd is met het Unierecht. De accijns heeft tot doel producenten en importeurs te laten deelnemen aan een retoursysteem, waarmee het milieu minder wordt belast. Visnapuu kon onder dezelfde voorwaarde aanspraak maken op vrijstelling van de belasting als binnenlandse ondernemers. De regeling is derhalve niet indirect discriminerend. Artikel 110 VWEU is niet geschonden. Artikel 110 VWEU heeft voorrang boven artikel 34 VWEU, en derhalve is er geen noodzaak voor een verzoek om een prejudiciële beslissing aangaande de vraag of de accijnsregeling voor drankverpakkingen een kwantitatieve beperking of maatregel van gelijke werking vormt.

28 De tullihallitus stelt op haar beurt dat de accijnsregeling voor drankverpakkingen binnenlandse en buitenlandse kleine ondernemingen op dezelfde manier behandelt. De gevolgen die voortvloeien uit de beperkte economische mogelijkheden van een ondernemer kunnen uit Unierechtelijk oogpunt niet worden beschouwd als discriminerend. Dat een handelsactiviteit oneconomisch is, rechtvaardigt niet het buiten toepassing laten van wetten.

29 Wat betreft het argument van Visnapuu betreffende artikel 34 VWEU verklaart de hovioikeus dat het vaste rechtspraak van het Hof is dat de werkingssfeer van artikel 34 VWEU niet de belemmeringen omvat die onder andere specifieke bepalingen vallen, en dat de belemmeringen van fiscale aard bedoeld in artikel 110 VWEU, niet onder het verbod van artikel 34 VWEU vallen (zie arresten van 10 december 2007, Kawala (C-134/07, Jurispr. blz. I-10703, punt 23, en 17 juni 2003, De Danske Bilimportører (C-383/01, Jurispr. blz. I-6065, punt 32 en aldaar aangehaalde rechtspraak). De hovioikeus moet zich in de onderhavige zaak uitspreken over de vraag of de kwestie moet worden onderzocht in het licht van artikel 110 VWEU of artikel 34 VWEU.

30 [OMISSIS]

31 [OMISSIS]

32 Drankverpakkingen vallen onder de regelgeving inzake verpakkingen, die in de Unie is geharmoniseerd door verpakkingsrichtlijn 94/62. Volgens artikel 1 ervan heeft de richtlijn tot doel de nationale maatregelen betreffende het beheer van

verpakking en verpakkingsafval te harmoniseren, enerzijds om elk effect daarvan op het milieu van de lidstaten en derde landen te voorkomen of te beperken en aldus een hoog milieubeschermingsniveau te waarborgen, en anderzijds om de werking van de interne markt te garanderen en handelsbelemmeringen, concurrentieverstoring en concurrentiebeperking in de Gemeenschap te voorkomen.

33 Artikel 7 van de verpakkingsrichtlijn biedt de lidstaten echter de mogelijkheid om maatregelen te nemen om te voldoen aan de doelstelling van de richtlijn. Artikel 7, lid 1, geeft aan dat de systemen openstaan voor deelneming van de ondernemingen van de betrokken sectoren en voor de deelneming van de bevoegde overheidsinstanties. Zij gelden ook voor ingevoerde producten onder niet-discriminerende voorwaarden, waaronder de regels en eventuele tarieven voor toegang tot de systemen, en worden zo opgezet dat handelsbelemmeringen of concurrentieverstoringen overeenkomstig het Verdrag voorkomen worden. Volgens artikel 7, lid 2, maken de in lid 1 bedoelde maatregelen deel uit van een beleid dat betrekking heeft op alle verpakkingen en alle verpakkingsafval en waarbij in het bijzonder rekening wordt gehouden met de eisen inzake bescherming van het milieu en van de gezondheid van consumenten, veiligheid en hygiëne, bescherming van de kwaliteit, de authenticiteit en de technische eigenschappen van de verpakte goederen en gebruikte materialen, bescherming van de industriële en commerciële eigendomsrechten.

34 Volgens artikel 15 van de verpakkingsrichtlijn stelt de Raad op basis van de betreffende bepalingen van het Verdrag economische instrumenten vast om de verwezenlijking van de doelstellingen van deze richtlijn te bevorderen. Bij ontstentenis van dergelijke maatregelen, kunnen de lidstaten, overeenkomstig de beginselen van het communautaire milieubeleid, zoals het beginsel „de vervuiler betaalt", en met inachtneming van hun verdragsverplichtingen, maatregelen ter bereiking van deze doelstellingen nemen.

35 In casu moet derhalve uitspraak worden gedaan over een vraag die afhangt van de uitlegging van de artikelen 1, 7 en 15 van de verpakkingsrichtlijn en artikel 110 VWEU, subsidiair artikel 34 VWEU, waarover volgens de constateringen van de hovioikeus geen rechtspraak van het Hof bestaat. Derhalve heeft de hovioikeus besloten de behandeling van de zaak te schorsen en het Hof krachtens artikel 267 VWEU te verzoeken om een prejudiciële beslissing over de vragen 1 tot en met 4.

Invoer van alcoholische dranken

36 In de onderhavige zaak gaat het er verder om of § 8, eerste alinea, van de alkoholilaki in strijd is met het beginsel van het vrije verkeer van goederen of dat hij als een bepaling inzake een monopolie geoorloofd moet worden geacht.

37 De käräjäoikeus heeft vastgesteld dat § 8, eerste alinea, van de alkoholilaki de handel binnen de Unie belemmert en dat er mitsdien sprake is van een kwantitatieve invoerbeperking. Volgens de käräjäoikeus is die bepaling echter op grond van artikel 36 VWEU gerechtvaardigd uit hoofde van de bescherming van de gezondheid en het leven van personen. In zijn motivering heeft de käräjäoikeus aangegeven dat de alkoholilaki wordt geacht het alcoholgebruik te sturen ter voorkoming van schadelijke gevolgen voor de gezondheid van mens en maatschappij door de consumptie van alcoholhoudende substanties. De doelstelling van de alkoholilaki, voorkoming van misbruik, kan niet worden bereikt wanneer het de verkoper van alcoholhoudende dranken zou worden toegestaan om zelf de alcoholhoudende dranken te vervoeren naar de koper in Finland. Het gaat hier derhalve noch om een middel tot willekeurige discriminatie noch om een verkapte beperking van de handel tussen de lidstaten. Het verbod is bovendien niet onevenredig aan het nagestreefde doel.

38 Visnapuu heeft in hoger beroep bij de hovioikeus gesteld dat een lidstaat verkoop op afstand oftewel verkoop waarbij een in een andere lidstaat gevestigde verkoper of een voor diens rekening handelende persoon het product tevens aflevert bij de koper in een andere lidstaat, niet mag belemmeren. Het verbod van § 8, eerste alinea, van de alkoholilaki is in strijd met artikel 34 VWEU, daar het gaat om een kwantitatieve invoerbeperking of maatregel van gelijke werking. Het verbod kan volgens Visnapuu niet worden gerechtvaardigd door de uitzonderingsgronden van artikel 36 VWEU.

39 De openbare aanklager stelt daarentegen dat de beslissing wat betreft de uitkomst daarvan juist is, maar dat de käräjäoikeus artikel 37 VWEU had moeten toepassen in plaats van artikel 34 VWEU.

40 De hovioikeus wijst erop dat volgens artikel 34 VWEU kwantitatieve invoerbeperkingen en alle maatregelen van gelijke werking tussen de lidstaten verboden zijn.

41 Volgens artikel 37, lid 1, VWEU passen de lidstaten hun nationale monopolies van commerciële aard aan in dier voege dat elke discriminatie tussen de onderdanen van de lidstaten wat de voorwaarden van de voorziening en afzet betreft is uitgesloten. De bepalingen van dit artikel zijn van toepassing op elk lichaam waardoor een lidstaat de invoer of de uitvoer tussen de lidstaten in rechte of in feite rechtstreeks of zijdelings beheerst, leidt of aanmerkelijk beïnvloedt. Deze bepalingen zijn eveneens van toepassing op de door een staat gedelegeerde monopolies. Volgens artikel 37, lid 2, VWEU onthouden de lidstaten zich ervan enige nieuwe maatregel te treffen welke tegen de in lid 1 vermelde beginselen indruist of de draagwijdte van de artikelen inzake het verbod op douanerechten en kwantitatieve beperkingen tussen de lidstaten beperkt.

42 Volgens de rechtspraak van het Hof moeten de bepalingen inzake het bestaan en de werking van een monopolie worden getoetst aan artikel 37 VWEU dat

specifiek van toepassing is op de wijze waarop een nationaal monopolie van commerciële aard zijn uitsluitend recht uitoefent. Daarentegen moet de invloed op het handelsverkeer binnen de Unie van andere bepalingen van de nationale wetgeving, die losstaan van de werking van het monopolie maar daarop wel invloed hebben, worden beoordeeld in het licht van artikel 34 VWEU (zie met name arrest van 26 april 2012, ANETT (C-456/10, Jurispr. blz. I-00000, punten 22 en 23). Het Hof heeft bovendien geoordeeld dat het aan particulieren opgelegde verbod om alcoholhoudende dranken in te voeren een invloed kan hebben op de werking van dat monopolie. Het verbod regelt de werking van het monopolie evenwel niet werkelijk, aangezien het geen betrekking heeft op de modaliteiten van de detailverkoop van alcoholhoudende dranken. Het strekt niet tot regeling van het stelsel van selectie van de producten door het monopolie, van zijn verkoopnet, van de organisatie van de verkoop of de reclame voor de door het monopolie verkochte producten. Een dergelijk verbod kon dus niet worden beschouwd als een bepaling inzake het bestaan en de werking van het monopolie (zie arrest van 5 juni 2007, Rosengren e.a. (C-170/04, Jurispr. blz. I-4071, punten 22, 24 en 26).

43 Derhalve moet in de onderhavige zaak worden bepaald of § 8, eerste alinea, van de alkoholilaki moet worden onderzocht in het licht van de artikelen 34 VWEU en 36 VWEU of artikel 37 VWEU.

44 Volgens § 8, eerste alinea, van de alkoholilaki mag alcoholhoudende drank voor eigen gebruik, alsook voor commerciële doeleinden, worden ingevoerd zonder dat hiervoor een vergunning is vereist. De invoer als zodanig wordt dus niet beperkt. Daarentegen dient eenieder die alcoholhoudende dranken gebruikt voor commerciële doeleinden ter zake van zijn handelingen met betrekking tot de ingevoerde alcoholhoudende dranken te beschikken over een speciale vergunning. De vraag rijst hoe de situatie moet worden beoordeeld waarin het een in een andere lidstaat gevestigde verkoper die via internet alcoholhoudende dranken verhandelt, is verboden om de dranken zonder vergunning naar Finland te vervoeren. Vormt het vereiste van een vergunning een kwantitatieve beperking of maatregel van gelijke werking of kan het verhandelen en vervoeren van alcoholische dranken naar Finland zonder vergunning in werkelijkheid worden beschouwd als het drijven van detailhandel in alcoholhoudende dranken in Finland en het omzeilen van het monopolie en de bepalingen betreffende detailhandelsvergunningen? Kan derhalve ervan worden uitgegaan dat het hier gaat om het bestaan van het monopolie of de werking daarvan?

45 De hovioikeus schorst de behandeling van de zaak en verzoekt het Hof krachtens artikel 267 VWEU om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van de artikelen 34 VWEU, 37 VWEU en 36 VWEU.

46 Om die reden stelt de hovioikeus de vragen 5 en 6.

47 Indien het antwoord op vraag 5 ontkennend luidt en wordt geoordeeld dat artikel 34 VWEU van toepassing is, moet worden bepaald of de Finse regeling een kwantitatieve beperking vormt. Zoals hierboven aangegeven hebben de autoriteiten de alkoholilaki aldus uitgelegd dat de invoer van alcoholische dranken voor eigen gebruik ook is toegestaan wanneer de dranken zijn besteld in het buitenland. De verkoper mag dan echter niet hebben deelgenomen aan het overbrengen van de bestelde dranken naar Finland. Anders wordt de invoer beschouwd voor commerciële doeleinden te hebben plaatsgevonden, in welk geval degene die de alcoholhoudende dranken gebruikt voor die doeleinden, ter zake van zijn handelingen met betrekking tot de ingevoerde alcoholische dranken dient te beschikken over een speciale vergunning. Indien ervan wordt uitgegaan dat het vereiste van een afzonderlijke vergunning een kwantitatieve beperking of een maatregel van gelijke werking vormt, moet worden onderzocht of de genoemde beperking gerechtvaardigd kan zijn op grond van artikel 36 VWEU.

48 [OMISSIS]

49 Het Hof heeft zich in ieder geval in de arresten van 23 oktober 1997, Franzén (C-189/95, Jurispr. blz. I-5909); 15 juni 1999, Heinonen (C-394/97, Jurispr. blz. I-3599), en 28 september 2006, Ahokainen en Leppik (C-434/04, Jurispr. blz. I-9171); arrest Rosengren e.a., reeds aangehaald, en het arrest van 4 oktober 2007, Commissie/Zweden (C-186/05, Jurispr. blz. I-00000) uitgelaten over beperkingen op de invoer van alcoholische dranken en de rechtvaardigingsgronden van artikel 36 VWEU. Voor zover de hovioikeus bekend heeft het Hof zich in deze of andere arresten niet uitgesproken over de uitlegging van artikel 36 VWEU in een situatie als de onderhavige.

50 Om die reden stelt de hovioikeus de vragen 7 en 8.

Dictum

Na raadpleging van de partijen over de strekking van het prejudiciële verzoek heeft de hovioikeus besloten de behandeling van de zaak te schorsen en het Hof de volgende vragen voor te leggen.

1) Dient de toelaatbaarheid van de Finse accijnsregeling voor drankverpakkingen, volgens welke drankverpakkingsaccijns wordt geheven indien de verpakking niet valt onder een retoursysteem, worden getoetst aan artikel 110 VWEU in plaats van artikel 34 VWEU? Bij dit retoursysteem moet het gaan om een statiegeldsysteem waarbij door de verpakker of de invoerder van de dranken individueel of op de in de jätelaki of de overeenkomstige wetgeving betreffende de regio Ahvenmaa bepaalde wijze wordt gezorgd voor hergebruik of recycling van de drankverpakkingen, hetzij doordat de verpakking opnieuw wordt gevuld hetzij wordt aangewend ter terugwinning van stoffen.

2) Voor het geval dat de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord, is de genoemde regeling verenigbaar met de artikelen 1, lid 1, 7 en 15 van richtlijn 94/62/EG, mede bezien in het licht van artikel 110 VWEU?

3) Voor het geval dat de eerste vraag ontkennend wordt beantwoord, is de genoemde regeling verenigbaar met de artikelen 1, lid 1, 7 en 15 van richtlijn 94/EG, mede bezien in het licht van artikel 34 VWEU?

4) Voor het geval dat de derde vraag ontkennend wordt beantwoord, moet worden aangenomen dat artikel 36 VWEU de Finse accijnsregeling voor drankverpakkingen toestaat?

5) Kan het vereiste dat eenieder die alcoholische dranken gebruikt voor commerciële doeleinden, ter zake van zijn handelingen met betrekking tot de ingevoerde alcoholische dranken dient te beschikken over een speciale detailhandelsvergunning, in een situatie waarin een Finse koper via internet of via andere manieren van verkoop op afstand alcoholische dranken koopt van een in een andere lidstaat gevestigde verkoper die het vervoer naar Finland verzorgt, geacht worden betrekking te hebben op het bestaan van een monopolie of een deel uit te maken van de werking van een monopolie, zodat de bepalingen van artikel 34 VWEU zich er niet tegen verzetten en het vereiste moet worden beoordeeld in het licht van artikel 37 VWEU?

6) Voor het geval dat de vijfde vraag bevestigend wordt beantwoord, is het vergunningsvereiste verenigbaar met de in artikel 37 VWEU gestelde voorwaarden voor nationale monopolies van commerciële aard?

7) Voor het geval dat de vijfde vraag ontkennend wordt beantwoord en artikel 34 VWEU toepasselijk is, vormt de Finse regeling, volgens welke, ingeval via internet of via andere manieren van verkoop op afstand alcoholische dranken uit het buitenland worden besteld, de invoer van die dranken voor eigen gebruik slechts is toegestaan wanneer de persoon die de bestelling plaatst zelf, of een derde die niet de verkoper is, de alcoholische dranken het land binnenbrengt, terwijl in de andere gevallen voor de invoer een vergunning krachtens de alkoholilaki is vereist, een met artikel 34 VWEU strijdige kwantitatieve beperking of maatregel van gelijke werking?

8) Voor het geval de vorige vraag bevestigend wordt beantwoord, kan een dergelijk invoerverbod dan als gerechtvaardigd en evenredig ter bescherming van de gezondheid en het leven van personen worden aangemerkt?

[OMISSIS]